

NIEUWE DIDACTISCHE WERKEN OP NIVEAU, MAAR WORDEN ZE WEL GELEZEN?

Guus de Bakker

Er zijn drie nieuwe didactische werken over moedertaalonderwijs verschenen: één voor het basisonderwijs en twee voor het voortgezet onderwijs, respectievelijk

- *Taaldidactiek aan de basis*. Samengesteld door de Nijmeegse Werkgroep Taal-didactiek. Groningen (Wolters-Noordhoff) 1974.
- Jan Griffioen. *Zeggen-schap*. Grondslagen en een uitwerking van een didactiek van het Nederlands in het voortgezet onderwijs. Groningen (Wolters-Noordhoff), 1975.
- J. S. ten Brinke. *The complete mother-tongue curriculum*. A tentative survey of all the relevant ways of teaching the mother-tongue in secondary education. Groningen (Longman-Wolters-Noordhoff), 1976.

Deze 'Moer' gaat over deze didactische werken. Ze worden door mensen uit de praktijk beoordeeld op praktische bruikbaarheid en op V.O.N.-criteria (o.a. longitudinaliteit en latitudinaliteit).

Bij de samenstelling van dit speciale 'Moer'-nummer vond ik het prettig te kunnen vaststellen dat de vakdidactiek moedertaal een eigen onafhankelijk gezicht heeft gekregen: ze heeft zich losgemaakt van de universitaire Neerlandistiek. Dit blijkt in dit nummer onder andere uit de antwoorden die vakdidactici hebben gegeven op de vraag: Gebruikt u 'De didactische handleiding' van Van Dis e.a. wel/niet? Van deze sterk met de universiteit geëngageerde handleiding wordt duidelijk afstand genomen. In de drie voornoemde didactische werken wordt gebruik gemaakt van andere wetenschaps-gebieden dan de traditionele Neerlandistiek om het functioneren van de moedertaal-leraar meer zin te geven.

Belangrijke andere - zowel positieve als minder gunstige - algemene conclusies naar aanleiding van de besprekingen van de drie didactische werken zijn:

- Het is de auteurs van 'Taaldidactiek aan de basis' niet gelukt voor de kleuter-leidstersopleiding in een leemte te voorzien; voor de P.A.'s is 'Taaldidactiek aan de basis' momenteel het beste didactische boek, maar alleen bruikbaar voor de P.A.-leraar Nederlands; het spreekt vanzelf dat voor de individuele leraar en lerares bij basis- en kleuteronderwijs dit boek wel heel erg moeilijk toegankelijk zal zijn.
- Het aspect van integratie kleuter-basisonderwijs komt in 'Taaldidactiek aan de basis' niet uit de verf.
- Aan het longitudinale aspect met betrekking tot het vervolgonderwijs schenkt 'Taaldidactiek aan de basis' geen aandacht.
- Jan Griffioen, die zich met zijn boek expliciet richt op havo/vwo, heeft een goed boek geschreven; het is echter niet gemakkelijk leesbaar.
- Het boek van Ten Brinke, dat zich ook expliciet richt op havo/vwo, voegt aan de moedertaal-didactiek iets geheel nieuws toe: de moedertaalleraar heeft vele legitieme keuzemogelijkheden voor zijn onderwijs; wat hij kiest moet hij kunnen verantwoorden; Ten Brinke's boek is niet gemakkelijk.

- Een specifiek - moet dat eigenlijk? - voor het l.b.o. en m.a.v.o. geschreven didactiek is er nog steeds niet.
- Ten Brinke's boek biedt perspectieven voor het latitudinale aspect omdat de moedertaalleraar zijn onderwijs moet plaatsen tegen de achtergrond van het totale schoolleerplan.
- Ten Brinke noch Griffioen behandelen het longitudinale aspect.

Een nog algemenere conclusie is nu dat de didactische werken vanuit didactisch oogpunt gezien niveau hebben, maar dat ze zeer moeilijk tot de dagelijkse klaspraktijk zullen doordringen. Dat geeft te denken. De vakdidactiek mag dan wel autonoom zijn geworden, maar ze moet betrokken blijven op de praktijk. Werken van hoge kwaliteit die zeer interessant zijn, maar niet de praktijk bereiken, daarvan is het maar de vraag of ze geschreven moeten worden. Het lijkt me zeer wenselijk dat we ons in de V.O.N. nader gaan beraden over het 'transfer'-probleem, mede om te bezien in hoeverre V.O.N.-beleids punten als longitudinaliteit en latitudinaliteit geconcretiseerd kunnen worden. Er liggen plannen om zeer concrete V.O.N.-congressen te gaan maken. We zullen ook plannen moeten ontwerpen en uitvoeren voor leesbare en bruikbare didactische publicaties.